

MOLIYAVIY NAZORAT: MAZMUNI, SOHALARI, OB'EKTI, PREDMETI, TIZIMI, VAZIFALARI, PRINSIPLARI

Xalilov Bahromjon Bahodirovich

*Osiyo Xalqaro Universiteti, Buxoro, Iqtisodiyot
kafedrasi o'qituvchisi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasi moliyaviy nazorat tizimi va uning rivojlanish bosqichlari to'g'risida, shuningdek ularni tashkil etish davri bosqichlari va ularni amalga oshirish tamoyillari, moliyaviy nazorat tizimi asosiy vazifalari va ularni amalga oshirish bosqichlari to'g'risida to'xtalib o'tilgan.*

Kalit so'zlar: *Moliyaviy nazorat, davlat moliyaviy nazorati, nodavlat moliyaviy nazorat, ichki, firmaichidagi, korporativ, tashqi, auditorlik,*

Moliyaviy nazorat iqtisodiy kategoriya sifatida moliyaga ob'ektiv xos bo'lgan nazorat xususiyatining amalda namoyon bo'lishidir. Odatda, moliyaviy nazorat quyidagi ikki yo'nalishda qaraladi:

□ barcha iqtisodiy sub'ektlarning moliyaviy qonunchilik va moliyaviy intizomga rioya qilishi ustidan maxsus tashkil etilgan nazorat organlarining qat'iy tartibga solingan faoliyati;

□ moliyaviy operatsiyalarning samaradorligini va maqsadga muvofiqligini ta'minlash maqsadida makro va mikrodarajada moliya hamda pul oqimlarini boshqarishning ajralmas elementi.

Moliyaviy nazoratning har ikki yo'nalishi bir-biri bilan o'zaro bog'liq bo'lsa-da, nazoratning maqsadi, metodi va sub'ektlariga muvofiq ravishda farqlanadi ham. Agar birinchi holda nazoratning huquqiy va miqdoriy tomonlari ustunlik qilsa, ikkinchi holda moliyaviy nazoratning analitik tomoniga juda katta e'tibor beriladi.

Barcha iqtisodiy sub'ektlarning (davlat, korxona va tashkilotlarning) moliyaviy faoliyati ustidan qonunchilik va ijroiya hokimiyati organlarining turli darajalari, shuningdek maxsus tashkil etilgan muassasalar tomonidan amalga oshiriladigan nazoratga moliyaviy nazorat deyiladi. Bu nazorat, eng avvalo, pul fondlarini shakllantirish va ulardan foydalanish jarayonida moliyaviy-iqtisodiy qonunchilikka rioya etilishi, moliyaviy-xo'jalik operatsiyalarining samaradorligini baholash va amalga oshirilgan xarajatlarning maqsadga muvofiqligi ustidan nazoratni o'z ichiga oladi. Boshqacha so'zlar bilan aytganda, moliyaviy nazorat u yoki bu moliyaviy harakat sodir bo'lishining baholashni o'z ichiga olish bilan cheklanmasdan, balki u o'zining analitik yo'nalishiga ega.

Moliyaviy nazorat qiymat shaklida amalga oshiriladigan nazorat bo'lganligi uchun ijtimoiy takror ishlab chiqarish jarayonining barcha sohalarida amalga oshiriladi va pul fondlari harakatining barcha jarayonlarida, shu jumladan, moliyaviy natijalarni idrok etish jarayonida ham kuzatiladi. Shuning uchun ham, moliyaviy nazoratning ob'ekti pul munosabatlari hisoblanadi.

Moliyaviy nazoratning predmeti quyidagi moliyaviy ko'rsatkichlardan iborat:

- ☐ turli darajadagi byudjetlarning daromadlari va xarajatlari;
- ☐ soliq to'lovlarining hajmlari (miqdorlari, o'lchamlari);
- ☐ xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning daromadlari;
- ☐ xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning muomala xarajatlari;
- ☐ tannarx va foyda;
- ☐ uy xo'jaliklarining daromadlari va xarajatlari;
- ☐ va boshqalar.

Moliyaviy nazoratning predmeti hisoblangan yuqoridagiko'rsatkichlarning ko'plari hisobli ko'rsatkichlar hisoblanadi vabu narsa, o'z navbatida, ularning amaldagi normativ hujjatlargamuvofiq ravishda hisoblanishining to'g'riligi va ishonchliligininazorat qilishni taqozo etadi.

Moliyaviy nazorat moliya funksiyalarining amalga oshirilishshakli bo'lib xizmat qiladi. U ham davlatning, ham boshqa barchaiqtisodiy sub'ektlarning manfaatlari va huquqlarini ta'minlashga qaratilgan.

Iqtisodiy jihatdan taraqqiy etgan mamlakatlarda moliyaviynazorat, bir tomondan, o'zaro ta'sirchan va ikkinchi tomondan, mustaqil bo'lgan ikki sohaga bo'linadi:

- ☐ davlat moliyaviy nazorati;
- ☐ nodavlat moliyaviy nazorati.

Davlat moliyaviy nazorati bu davlatning asosiy qonunlarigatayanadigan va hokimiyat hamda boshqaruv konkret organlari iqtisodiy-huquqiy harakatining kompleksli va maqsadga yo'naltirilgan tizimidir. Moliyaviy nazoratni tashkil etishda mamlakatning Konstitutsiyasi hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Uning huquqiy reglamenti davlatning tipiga, uning sotsial-siyosiy yo'naltirilganligiga, iqtisodiy taraqqiyot darajasiga, mulkchilik shakllarining nisbatiga bog'liq.

Davlat moliyaviy nazorati YAIM taqsimlanishining qiymatproporsiyalarini kuzatishga qaratilgan. Bu nazorat davlat moliyaviy resurslarini shakllantirish, ularning to'liq va o'z vaqtida tushib turishi va ulardan maqsadli foydalanish bilan bog'liq bo'lganpul resurslari harakatining barcha kanallariga tegishli hisoblanadi.

Davlat moliyaviy nazorati davlatning moliya siyosatini amalga oshirishga va moliyaviy barqarorlik uchun sharoitlarni yaratishga qaratilgan. Bu narsa, eng avvalo, barcha darajalardagi byudjetlar va nobyudjet fondlarni ishlab chiqish, muhokama qilish,

tasdiqlash va ijro etish, korxona va tashkilotlar, banklar va moliyaviy korporatsiyalarning moliyaviy faoliyati ustidan nazoratni anglatadi. Agar umummilliy iqtisodiy manfaatlar bilan aniqlangan bo'lsa, davlat moliyaviy nazoratchilari ham davlat sektorida, hamxususiy hamda korporativ biznes sektorida taftish va tekshirishlarni amalga oshirish huquqiga ega. Biroq iqtisodiyotning nodavlat sektorida davlat tomonidan amalga oshiriladigan moliyaviy nazorat faqat soliqlar va boshqa majburiy to'lovlarni ham qo'shibolgan holda davlat oldidagi pul majburiyatlarining bajarilish sohalari, ularga ajratilgan byudjet subsidiyalari, kreditlarini sarflashda maqsadga muvofiqlik va qonuniylikning rioya qilinishi, shuningdek, hukumat tomonidan o'rnatilgan pul hisobkitoblarni tashkil qilish, buxgalteriya hisobi va hisobotni yuritish qoidalariga rioya etilishini qamrab oladi.

Nodavlat moliyaviy nazorati ikkiga bo'linadi: ichki (firma ichidagi, korporativ) va tashqi (auditorlik).

Moliyaviy nazoratning davlat va nodavlat sohalarida nazoratni amalga oshirish metodlarining o'xshashligiga qaramasdan, o'zlarining pirovard maqsadlari bo'yicha bir-biridan tubdan farq ham qiladi. Davlat moliyaviy nazoratining bosh maqsadi davlat xazinasiga resurslar tushirishni maksimallashtirish va davlat boshqaruv xarajatlarini minimallashtirish bo'lsa, bunga qarama-qarshi ravishda nodavlat moliyaviy nazoratning (ayniqsa, firma ichidagi moliyaviy nazoratning) bosh maqsadi joylashtirilgan kapitaldagi foyda normasini oshirish maqsadida davlat foydasidagi

ajratmalar va boshqa xarajatlarni minimallashtirishdan iborat.

Bir vaqtning o'zida moliyaviy nazoratning har ikki sohasi amaldagi qonunlarning huquqiy doirasida cheklab qo'yilgan

Moliyaviy nazorat o'z ichiga quyidagi tekshiruvlarni oladi:

☐ iqtisodiy qonunlarning talablariga rioya etish (MDni taqsimlash va qayta taqsimlash proporsiyalarining optimalligi);

☐ byudjet rejasini tuzish va ijro etish (byudjet nazorati);

☐ korxona va tashkilotlar, byudjet muassasalariga tegishli bo'lgan mehnat, moddiy va moliyaviy resurslardan samarali foydalanish;

☐ o'zaro soliq munosabatlari.

Taraqqiy etgan mamlakatlarda moliyaviy nazorat tizimi, asosan, bir tipda bo'lib, quyidagi elementlardan tashkil topadi:

☐ bevosita mamlakatning parlamenti yoki prezidentiga bo'ysunuvchi hisob palatasi. Bu tashkilotning bosh maqsadi davlat

mablag'larining sarflanishi ustidan umumiy nazoratni o'rnatishdir

☐ asosan soliqli daromadlarning davlat xazinasiga kelib tushishini nazorat qiluvchi va mamlakat prezidenti, hukumati yoki Moliya vazirligiga bo'ysunuvchi soliq muassasasi;

- ☐ quyi tashkilotlarini tekshiruvchi va taftish qiluvchi davlattashkilotlarining tarkibidagi nazorat qiluvchi organlar;
 - ☐ hisobot hujjatlarining ishonchliligini va moliyaviy operatsiyalarning qonuniyligini tijorat asosida tekshiruvchi nodavlat nazorat xizmatlari;
 - ☐ asosiy vazifasi xarajatlarni qisqartirish, moliyaviy oqimlarni optimallashtirish va foydani oshirish bo'lgan ichki nazorat xizmatlari.
- Moliyaviy nazoratning oldida turgan eng asosiy vazifalarquyidagilardan iborat:
- ☐ pul fondlarining o'lchami va moliyaviy resurslarga bo'lganehtiyoj o'rtasidagi mutanosiblikka ta'sir ko'rsatish;
 - ☐ davlat byudjeti oldidagi majburiyatlarning o'z vaqtida vato'liq bajarilishini ta'minlash;
 - ☐ moliyaviy resurslarni ko'paytirishning ichki xo'jalik rezervlarini qidirib topish;
 - ☐ va boshqalar.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Bahodirovich, X. B. (2025). O'ZBEKISTONDA BOJXONA NAZORATI XIZMATINI TASHKIL QILISHNING HUQUQIY ASOSLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 65-71.
2. Bahodirovich, X. B. (2025). TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 10-16.
3. Bahodirovich, K. B. (2023). *CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF IMPROVING ACCOUNTING IN SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP*. *IMRAS*, 6 (6), 161–165.
4. Kayumovich, K. O. (2020). The highlight priorities for the development of digital tourism in Uzbekistan. *International scientific review*, (LXIX), 61-62.
5. Bahodirovich, X. B. (2024). MOLIYAVIY RISKLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TASNIFLANISHI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 334-339.
6. Bahodirovich, X. B. (2024). MOLIYAVIY HISOBOT XALQARO STANDARTLARI (MHXS) NING TAVSIFI VA MOHIYATI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 218-224.
7. Bahodirovich, X. B. (2024). DIVIDEND SIYOSATINING NAZARIY ASOSLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 225-231.
8. Bahodirovich, X. B. (2024). KORXONALARDA SOLIQLARNI REJALASHTIRISH VA UNING BOSQICHLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 205-210.
9. Bahodirovich, X. B. (2024). MOLIYAVIY HISOBOTLARNI MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA TUZISHNING NAZARIY

ASOSLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 340-346.

10. Bahodirovich, X. B. (2024). *MOLIYAVIY AKTIVLARNING MOHIYATI, TASNIFLANISHI VA BAHOLANISHI. MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 217-219.

11. Bahodirovich, K. B. (2024). *RISK IN BOND VALUATION. MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 349-354.

12. Bahodirovich, X. B. (2024). *O'ZBEKISTONDA KORPORATIV BIRLASHISHLAR VA QO'SHIB OLISHLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 343-348.

13. Bahodirovich, X. B. (2024). *O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYA FOND LARI FAOLIYAT MEXANIZMI. MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 337-342.

14. Bahodirovich, X. B., & Jamilova, E. (2024). *AUDITORLIK HISOBOTI VA UNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TUZISH ASOSLARI. STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 38-43.

15. Bahodirovich, X. B. (2024). *AUDITORLIK XULOSASI VA UNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TUZISH. MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 252-258.

16. Bahodirovich, X. B. (2024). *AUDITORLIK TASHKILOTINING HUQUQLARI, MAJBURIYATLARI VA JAVOBGARLIGI. STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 31-37.

17. Bahodirovich, X. B. (2024). *AUDITDA MUHIMLIK DARAJASINI ANIQLASH. STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 18-23.

18. Bahodirovich, X. B. (2024). *AUDITNING AXLOQ KODEKSI VA UNGA QO'YILGAN TALABLAR. STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 24-30.

19. Bahodirovich, X. B. (2024). *BANK SIRI VA BANK AXBOROTINING MAXFIYLIGIGA RIOYA QILISH TALABLARI. MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 259-265.

20. Bahodirovich, X. B. (2024). *AUDITORLIK TEKSHIRUVLAR NATIJALARINI UMUMLASHTIRISH VA BAHOLASH. MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 245-251.

21. Bahodirovich, X. B. (2024). *O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TARTIBGA SOLISH. ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 271-277.

22. Bahodirovich, X. B., & Rajabova, M. (2024). *O'ZBEKISTONDA AUDITORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 264-270.

23. Bahodirovich, X. B. (2024). MOLIYAVIY QO'YILMALARNI AUDITORLIK TEKSHIRUVIDAGI AUDIT AMALLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 258-263.

24. Халилов, Б. Б., Нарзуллаева, Г. С., Баходиров, С., & Университети, Б. Д. (2021). ТИЖОРАТ БАНКЛАРИНИНГ ИНВЕСТИЦИОН ФАОЛИЯТИ ВА УНИШАКЛЛАНТИРИШ МЕХАНИЗМЛАРИ. *MODERN SCIENTIFIC CHALLENGES AND TRENDS*, 51.

25. Кадыров, Д. Х., Ходжаева, Ф. Н., Фарманов, Э. А., & Халилов, Б. Б. (2020). Развитие халыльного туризма в Узбекистане. *Вестник науки и образования*, (6-1 (84)), 31-34.

26. Bahodirovich, K. B. (2024). EXTERNAL FINANCING SOURCES FOR BUSINESSES. *Gospodarka i Innowacje.*, 54, 119-124.

27. Bahodirovich, X. B. (2025). KORXONALARDA ICHKI NAZORAT TIZIMINI TASHKIL QILISH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 72-78.

28. Bahodirovich, X. B. (2025). O'ZBEKISTONDA SOLIQ NAZORATINI AMALGA OSHIRISH SHAKLLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 47-53.

29. Bahodirovich, X. B. (2025). RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH AMALIYOTI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 29-34.

30. Bahodirovich, X. B. (2025). SUG'URTA TASHKILOTLARIDA MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 37-43.

31. Bahodirovich, X. B. (2024). AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA QARZ MABLAG'LARI HISOBIGA MOLIYALASHTIRISHDA KORPORATIV OBLIGATSIYALAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 211-216.

32. Bahodirovich, X. B. (2024). KICHIK BIZNES SUB'EKTLARINING MOLIYAVIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.

33. Bahodirovich, X. B. (2024). O'ZBEKISTONDA MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARINI TUZISH TARTIBI. *Gospodarka i Innowacje.*, 52, 9-13.

34. Bahodirovich, K. B. (2023). EVOLUTION OF THE AUDITING PROFESSION IN THE SMART MACHINE AGE. *Gospodarka i Innowacje.*, 41, 450-454.

35. Xalilov, B. (2024). ISSUES OF IMPROVING THE FINANCIAL MECHANISM OF SMALL BUSINESS ENTITIES. *Modern Science and Research*, 3(1), 747-753.

36. Akbarovna, N. N., & Bahodirovich, X. B. (2023). AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARINI TUZISH TARTIBI.

37. Bakhodirovich, K. B. (2023). International accounting models and their characteristics in the conditions of innovative economy. *Zien Journal of Social Sciences and Humanities*, 21, 56-60.

38. Xalilov, B. (2024). COBB-DOUGLAS PRODUCTION FUNCTION AND ITS IMPORTANCE IN BUSINESS MATHEMATICS AND ECONOMIC ANALYSIS. *Modern Science and Research*, 3(1), 754-758.

39. Khalilov, B. B. (2024). INTERNATIONAL ACCOUNTING ANALYSIS. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 740-745.

40. Khalilov, B. (2023). FINANCIAL ELEMENTS OF BUSINESS STABILITY. *Modern Science and Research*, 2(12), 877-882.

41. Kayumovich, K. O., Annamuradovna, F. S., Kamalovna, S. F., Bahodirovich, K. B., & Kudratovna, F. S. (2020). Directions for improvement digital tourism and tourism info structure in Uzbekistan. *Journal of Critical Reviews*, 7(5), 366-369.

42. Khalilov, B. (2023). FINANCIAL INDICATORS OF BUSINESS EFFICIENCY IN COMPANIES. *Modern Science and Research*, 2(10), 835-839.

43. Khalilov, B. (2024). FOREIGN EXPERIENCE IN PERSONNEL MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 3(2), 974-978.

44. Bahodirovich, K. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). RISK REGULATION IN BANKING SYSTEM. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 231-237.

45. Bahodirovich, X. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK TIZIMI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 396-404.

46. To'rayevich, I. A. (2025). Attracting Investments into the National Economy and their Management: Current Status. *Miasto Przyszłości*, 56, 315-322.

47. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK SUB'EKTLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 319-326.

48. AT, I. (2024). IQTISODIYOTNING REAL SEKTORIGA INVESTITSIYA QILISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 149-155.

49. AT, I. (2024). MINTAQALAR VA MA'MURIY HUDUDLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLOVCHI IQTISODIY TIZIM SIFATIDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 249-255.

50. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLASH STRATEGIYASINING IQTISODIY MEKANIZMLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 256-263.

51. EI, I. JAHON SAVDO KO 'RSATKICHLARI ISTIQBOLI VA BUNDA O 'ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI UCHUN IMKONIYATLAR.

52. EI, I. (2024). O 'ZBEKISTONDA MAKROIQTISODIY KO 'RSATKICHLAR O 'ZGARISHLARINING 2022 VA 2023 YILLAR VA TARMOQLAR MIQYOSIDA TAHLILI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 44-52.

53. EI, I. (2024). YALPI ICHKI MAHSULOT TUSHUNCHASI VA UNI HISOBLASHNING ASOSIY SHARTLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 266-274.

54. Sodiqova, N. (2023). A POLITICAL ECONOMY ANALYSIS OF ECONOMIC SECURITY. *Modern Science and Research*, 2(12), 559-568.

55. Tohir o'g'li, M. T., & To'rayevna, S. N. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSION SIYOSAT. *ZAMONAVIY TA'LIMDA FAN VA INNOVATSION TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(14), 45-53.

56. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2025). IQTISODIYOTNI RAQAMLI KO 'RSATISHDA SANOATNING O 'RNI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 42-50.

57. To'rayevna, S. N. (2024). TEXNOLOGIYA DISKURSI VA YANGI MEDIA SIYOSIY IQTISODIYOTI.

58. To'rayevna, S. N. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION SIYOSAT VA UNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI.

59. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI.

60. Sodikova, N. (2024). THE MAIN DIRECTIONS OF PROVIDING THE BUSINESS SECTOR WITH QUALIFIED PERSONNEL. *Modern Science and Research*, 3(1), 133-139.

61. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). PANDEMIYA SHAROITIDA O 'ZBEKISTON MILLIY IQTISODIYOTIDAGI TARKIBIY O 'ZGARISHLARNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO 'NALISHLARI VA ISTIQBOLDAGI IQTISODIY O 'SISH PROGNOZLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 111-123.

62. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SANOAT TARMOQLARIDAGI TARKIBIY O 'ZGARISHLAR VA ULARNI BAHOLASH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 101-110.

63. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O 'ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH YO 'NALISHLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 245-254.

64. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O 'ZBEKISTONDA EKSPORT-IMPORT KO 'RSATKICHLARINING TAHLILI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 151-159.
65. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). JAHON SAVDO KO 'RSATKICHLARI ISTIQBOLI VA BUNDA O 'ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI UCHUN IMKONIYATLAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 236-244.
66. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). АНАЛИЗ БЕЗРАБОТИЦЫ В РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАНАХ АФРИКИ И УЗБЕКИСТАНЕ. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 122-128.
67. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ВВП СТРАН ЕВРАЗИЙСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОЮЗА (ЕАЭС) И УЗБЕКИСТАНА. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 149-156.
68. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). СПРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ УРОВНЯ ИНФЛЯЦИИ В СТРАНАХ ЕС И УЗБЕКИСТАНЕ. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 206-212.
69. Abidovna, A. S., & Sadilloevna, D. M. (2024). THE IMPACT OF MANAGEMENT PRACTICES ON INNOVATION IN ENTREPRENEURSHIP. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 232-237.
70. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). TEXNOLOGIK JARAYONNING TANNARXINI HISOBLASH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 17-23.
71. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). MAHSULOT TANNARXINI HISOBLASH, XARAJATLARNI TAHLIL QILISH YONDASHUVLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 47-53.
72. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2025). IQTISODIYOTNI RAQAMLI KO 'RSATISHDA SANOATNING O 'RNI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 42-50.
73. Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Qudratova, G. M. (2025). YENGIL SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION STRATEGIYALAR. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 15-22.
74. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). TANNARXNI HISOBGA OLIH VA UNI OPTIMALLASHTIRISHNING ZAMONAVIY USULLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 40-46.
75. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). KORXONALAR MAHSULOTLARI TANNARXINI ANIQLASHDA QO'LLANILADIGAN USULLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 54-61.
76. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). XARAJAT TUSHUNCHASI VA MAHSULOT TANNARXINI SHAKLLANTIRISH: NAZARIYA VA

AMALIYOT. MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS, 1(4), 79-85.

77. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). STANDARTLARGA MUVOFIQ XARAJATLARNI HISOBLASH USULI. ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION, 1(4), 62-68.

78. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). BUYURTMA BO'YICHA XARAJATLARNI HISOBLASH USULI. THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD, 1(3), 24-30.

79. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOTNING MOLIVAVIY REJASI VA UNING MUVAFFAQIYATGA TA'SIRI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 8-14.

80. Raxmonqulova, N. O. (2025). HODIMLARNI RAG 'BATLANTIRISH VA MOTIVATSIYA ORQALI ISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 2(1), 29-35.

81. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOT MAQSADLARINI BELGILASH VA ULARGA ERISHISH BO 'YICHA STRATEGIK REJALASHTIRISH JARAYONLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 22-28.

82. Hakimovich, T. M. (2025). PRIORITIES FOR DEEPENING STRUCTURAL CHANGE IN THE ECONOMY. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 84-90.

83. Hakimovich, T. M. (2025). HUDUDLAR IQTISODIYOTINI JADAL RIVOJLANTIRISH BO'YICHA STRATEGIYALARNING QO'LLANILISHI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 129-136.

84. Bazarova, M. (2025). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT MOLIVASI TIZIMIDAGI ISLOHOTLARNING ASOSIY YO'NALISHLARI. *Modern Science and Research*, 4(1), 29-36.

85. Shadiyev, A. X. (2025). A MODERN APPROACH TO THE METHODOLOGY OF TEACHING ECONOMIC DISCIPLINES. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 134-139.

86. Khudoynazarovich, S. A. (2022). Features of evaluating the effectiveness of activities at the Bukhara State University. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 153-159.

87. Xudoynazarovich, S. A. (2024). KORXONA VA TASHKILOTLARDA PERSONALNI BOSHQARISH TIZIMI VA TAMOIYILLARI. *Gospodarka i Innovatsie*, 48, 685-690.

88. Shadiyev, A. (2024). TA'LIM MENEJMENTI. TA'LIMNI BOSHQARISH USULLARI VA QARORLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).

89. Olimovich, D. I., & Khudoynazarovich, S. A. (2020). The cost-effectiveness of improving the quality of hotel services. *Academy*, (4 (55)), 40-42.

90. Khudoynazarovich, S. A. (2023). CREATING VALUE IN A TOURIST DESTINATION.

91. Akbarovna, N. N. (2024). GLOBALLASHUV SHAROITIDA INVESTITSION FAOLLIKNI OSHIRISHDAGI MUAMMOLAR. *Gospodarka i Innowacje.*, 54, 107-112.

92. Akbarovna, N. N. (2024). STRATEGIC MANAGEMENT METHODS IN AN INNOVATIVE ECONOMY. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 407-412.

93. Akbarovna, N. N. (2024). MILLIY IQTISODIYOTNI TAHLIL QILISHDA QO 'LLANILADIGAN ASOSIY KO 'RSATKICHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 278-283.

94. Azimov, B. F. (2024). MOLIYAVIY SEKTORDA STATISTIK KUZATISH VA UNING USULLARI. *XALQARO KONFERENSIYA VA JURNALLARNI SIFATLI INDEXLASH XIZMATI*, 1(1), 28-31.

95. Жумаева, З. К. (2019). Современные Тенденции И Направления Развития Инвестиционной Деятельности В Регионах Республики Узбекистан. *Современные Проблемы Социально-Экономических Систем В Условиях Глобализации*, 148-152.

96. Jumayeva, Z. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORATNING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).

97. Bustonovna, J. Z. (2024). IQTISODIY MUAMMOLARNI HAL QILISHDA BARQARORLIKNI TA'MINLASHNING MUHIM SHARTLARI. *Miasto Przyszłości*, 55, 1436-1440.

98. Джумаева, М. С. (2025). АВТОНОМНЫЕ И ИНТЕГРИРОВАННЫЕ МЕТОДЫ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 135-141.

99. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). BARQAROR RIVOJLANISHGA O 'TISH SHAROITIDA ISHLAB CHIQRISHNI BOSHQARISH VA TASHKIL ETISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 307-312.

100. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI MARKETINGNI QO'LLASHNING KONSEPTUAL ASOSLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 93-99.

101. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). IQDISODIY NOCHOR KORXONALAR TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 284-292.

102. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). MINTAQADA MEHNAT BOZORI. MEHNAT BOZORINI TARTIBGA SOLISHNING XUDUDIIY ASOSLARI, AHOLI BANDLIGI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YOLLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 307-309.

103. Bazarova, M. (2023). EFFECTIVENESS OF USING PR-ADVERTISING SERVICES IN THE PROCESS OF PRODUCT DELIVERY ON THE EXAMPLE OF BUKHARA REGION. *Modern Science and Research*, 2(12), 506-512.